

232.

Dr. Josef Mařan:

**NOVÉ DRUHY A FORMY RODU PROTHYMA HOPE
Z OSTROVA MADAGASKARU.**

**DE NOVIS GENERIS PROTHYMA HOPE SPECIEBUS FORMISQUE
INSULAE MADAGASCARIENSIS.**

Coleoptera — Cicindelidae.

Fauna ostrova Madagaskaru má ráz typické ostrovní fauny, t. j. je poměrně chudá na rody, na druhé straně však u některých, zvláště u endemických rodů, vykazuje často značné bohatství forem. K tomu přistupuje dlouhodobá izolovanost ostrova, jak od kontinentu afrického, tak od Asie, takže tu dnes schází mnoho druhů a rodů hojných na protilehlém africkém pobřeží. Na druhé straně však při bedlivém zkoumání fauny můžeme zjistiti v mnohých typech Madagaskaru společný původ s africkými, ovšem vlivem dlouhodobé izolovanosti vyvíjely se tyto formy samostatně a divergence vývoje zastihuje tu často společný původ. Tato zvláštnost fauny opravňuje plně zařaditi Madagaskar po zoogeografické stránce jako samostatnou madagaskarskou oblast, jak to též učinil Holdhaus (Handbuch der Entomologie II., Jena 1929, p. 778). Vedle ethiopských prvků jsou komponentem madagaskarské fauny některé typy velmi staré, jichž původ musíme hledati až v dávném kontinentálním spojení jižních pevnin. Některé z nich náležejí k prastarým primitivním typům a mají zřejmě reliktní charakter. Sem náleží na př. z čeledi *Cicindelidae* na Madagaskaru endemický rod *Pogonostoma* Klug. z tribu *Ctenostomini*, který můžeme pokládati za jeden z nejstarších broučích rodů vůbec, druhý rod tohoto tribu *Ctenostoma* Klug. obývá neotropickou oblast, kdežto příbuzný tribus *Collyrinini* náleží indické oblasti. Z tribu *Cicindelini* subtribus *Prothymina* samotným rodem *Prothyma* Hope dokumentuje příslušnost k lemurskému původu. Rod *Prothyma* Hope jest totiž vlastní oblasti indické a ethiopské, včetně Madagaskaru, jeden druh *Prothyma leptalis* Bates je sice znám i z jižního Mexika, ale druh tento má uprostřed rodu *Prothyma* jaksi izolované postavení systematické. Ostatní rody subtribu *Prothymina* náležejí indické, australské a neotropické oblasti. Rod *Odontochila* Cast. zastoupený na Madagaskaru dvěma endemickými druhy, jest společný oblasti indické, ethiopské a neotropické. Konečně čtvrtý a poslední zástupce čeledi *Cicindelidae* na Madagaskaru jest vlastní rod *Cicindela*. Tento rod vykazuje tu jednak druhy endemické, jednak však i druhy velice blíže příbuzné, nebo dokonce shodné s druhy africkými, na př. druhy ze skupiny *Cicindela melancholica* F. U těchto posledních můžeme předpokládati, že se dostaly na Madagaskar v době mnohem pozdější z kontinentu afrického, právě tak jako některé druhy motýlů, ptáků a některé drobné druhy ssaveců, které mohly prodělati menší putování na přirozených vorech (conf. Dahl, Grundlagen einer oekologischen Tiergeographie, Jena 1921, p. 78). Tento poslední způsob zdá se býti pro zástupce rodu *Cicindela* docela přijatelný, jsouť jejich druhy obyvatelé pobřežních končin a při velikých záplavách mohly býti odplaveny do moře a s plovoucími vegetáliemi poměrně snadno až k protilehlým břehům ostrova.

Po stránce všeobecných poznatků systematických a vývojových jsou *Cicin-*

delidae ostrova Madagaskaru nesmírně zajímavé a skýtají látku k řešení velmi důležitých zoologických otázek. Je to především zmíněný rod *Pogonostoma* Hope, jehož druhy jsou lesními obyvateli, žijícími jako imaga vesměs na křoví a stromech. Na Madagaskaru vykazuje tento endemický rod přes 31 dosud známých druhů, při tom však Dr. W. Horn (Arb. Morph. Taxonom. Ent. Berlin-Dahlem, 1934, p. 15—18) zahrnuje pod druh *elegans* Brullé 16 forem, které označuje jako subspecie, jen proto, že znaky oddělující je od sebe navzájem jsou poměrně subtilní a více méně jen relativní. Toto pojetí subspecií nezdá se mi dosti šťastně voleno, zvláště ne proto, že jak W. Horn sám píše v úvodních statích (l. c. p. 11) v lesích u Perinetu vyskytuje se společně sedm ras. Podobný společný výskyt několika ras na stejné lokalitě mohou potvrditi i ze studia sběrů p. Lambertona. Tak z lokality *La Mandraka* mám tři rasy a sice: *tortipenis* W. Horn, *chalybaea*, a jednu novou. Z okolí *Rogez* dokonce čtyři formy a to: *elegans* Brull., *violaceo-laevigata* W. H., *chalybaea* Klug., *coerulea* Cast. G. Ježto dnes díváme se na subspecie obyčejně jako na geografické rasy, nelze tu plně s názorem Hornovým souhlasiti. Z bohatého materiálu několika set kusů *Pogonostom*, který mám po ruce ke studiu, zdá se, že individuální variabilita a variabilita kopulačního orgánu samců daleko není tak veliká, jak předpokládal W. Horn. Vezmeme-li v úvahu i klimatické poměry Madagaskaru, jehož tropické podnebí je asi takové, jaké vládlo v našich končinách v teplých obdobích terciéru, máme tu snad zachycen moment ve vývoji druhů, který bychom marně hledali dnes mezi recentní faunou koleopter palaearktické oblasti. Je to prostě rozštěpení druhu v několik druhů blíže příbuzných z příčin pravděpodobně oekologických, bohužel nejsou známa vývojová stadia rodu *Prothyma*, ani oekologie larev, která by jistě mnohé objasnila. Tyto druhy blíže příbuzné žijí pak na Madagaskaru vedle sebe na těchže lokalitách a zachovaly se ve velkém počtu, poněvadž klima Madagaskaru měnilo se v posledních geologických obdobích oproti klimatu v našich končinách, kde zasahovaly rušivě ledové doby, poměrně jen nepatrně. Tento rozdíl v změnách klimatu v našich končinách a poměrně malé výkyvy klimatické v krajích rovníkových v posledních geologických obdobích, určují podstatně jiný vývojový směr druhů v každé z těchto oblastí. V palaearktické oblasti (platí to hlavně o *Carabidech*, ale i o *Coleopterách* z četných jiných čeledí) poměrně zřídka přicházejí druhy velmi blíže příbuzné na společné lokalitě, vývoj druhů v posledních geologických obdobích dál se tu skoro všeobecně přes geografické rasy za působení klimatických vlivů (změna biotopů, na př. střídání lesa a stepi) a vlivu geologického podkladu, na při rozdíl žula-vápenec. Výjimky společného výskytu ras a t. zv. vikarisujících druhů jsou pak jen tam, kde nastaly opět přenesuny fauny, na př. v našich končinách některé rasy střevlíků přivandrovaly z jihu v postglaciální době a mísící se tu s těmi rasami, které na místě přečkaly dobu ledovou. Přece však i tu mohli bychom ukázati na společný výskyt dobrých, blíže příbuzných druhů, o jejichž oprávněnosti nebude nikdo pochybovat. Na př. náš *Poecilus cupreus* L. a *Poecilus cerulescens* L., oba druhy jistě žijí vedle sebe již dlouhé periody geologické, jejich vznik spadá snad již do terciéru a byl snad docela obdobný jako vznik blíže příbuzných druhů rodu *Pogonostoma* na Madagaskaru. Ovšem zásahy klimatu, jak jsem se již výše zmínil, vyhubily mnohé z těchto druhů, takže dnes zde máme jen torsa této staré fauny. Upozornuji tu jen na př. na rod *Nothorrhina* Redt. z čeledi *Cerambycidae*, jehož četné druhy jsou známy z baltického jantaru, kdežto dnes přichází v Evropě jen reliktní druh *Nothorrhina muricata* Dalm. Naproti tomu

v rovníkových krajinách a zvláště v izolovaných oblastech, v našem případě na Madagaskaru, je tato fauna daleko plněji zastoupena, takže výskyt třeba sedmi blíže příbuzných forem na stejné lokalitě nesmí nás překvapiti a rozhodně zaslouží si tyto formy název druhů. Z tohoto hlediska jest většina popsaných forem rodu *Pogonostoma* ze skupiny *elegans* právě tak oprávněnými druhy, jako naše druhy *Carabidů*: *Poecilus cupreus* L. a *coerulescens* L. Podrobnostmi těchto zajímavých systematicko-vývojových otázek budu se však zabývat až v příští práci po dokončení podrobného studia velikého materiálu.

V této práci přináším zatím popisy nových druhů a forem rodu *Prothyma* Hope. I tento rod skýtá mnohé zajímavosti systematické a vývojové. Druhy tohoto rodu, jak udává Olsoufieff (Mém. Ac. Malg., Fasc. XX., 1934, sep. p. 48—50) žijí většinou v lesích s výjimkou subgeneru *Walterhornia* Ols., jehož zástupci žijí podobně jako právě *Cicindely*. Zástupci podrodu *Megalomma* Westw. pak většinou při březích lesních potoků mezi rákosím, křovisky i kamením a ježto pak vegetace bývá v těchto oblastech neobyčejně bujná, nezbyvá než při jejich lovu brodit se vodou a i tak jest lov jejich pro jejich neobyčejnou čilost značně nesebný. Mnohé druhy pak mají jen malou oblast výskytu a jsou specialisovány na určitý druh porostu. Tak v okolí Perinetu lovil Olsoufieff *Prothyma minima* W. H., jen v eukalyptovém háji o průměru ne více než 5 km, kde druh tento byl hojný. V jiných lesích scházal úplně, neb jen velmi vzácně se vyskytoval. Není tedy divu, že tito brouci dosud přicházejí z Madagaskaru jen v malém množství a že mnoho druhů zůstává dosud nepopsaných. Náš výborný sběratel pan Lambertson, jenž sbíral v mnohých dosud entomologicky skoro neprobádaných končinách Madagaskaru, zaslal nám během let značný materiál tohoto rodu. Je to několik set exemplářů těchto elegantních svižníků, vesměs s přesnými lokalitami. Mimo tento materiál byly mi k dispozici i jednotlivé exempláře ze sbírek Dr. Otakara Nickerla, Ing. Hanuše, Dr. Štěpána Jurečka a j. Ve sbírce Nickerlově nalézá se i typ *Prothyma Fairmairei* W. Horn. z ostrova St. Marie a typ *Prothyma (Peridexia) hilaris* Fairm. pocházející ze sbírky Dohrnovy.

Kromě popsaných druhů: *Prothyma (Megalomma) centropunctata* W. H., *cyanea* Aud. Brull., *rufosignata* Aud. Brull., *adonis* Cast., *Sikorai* W. H., *rectolabialis* W. H., *Prothyma (Peridexia) hilaris* Fairm., *fulvipes* Dej. zjistil jsem v materiálu následující nové druhy a formy: *Prothyma Komoroussi* m. n. sp., druh z příbuzenství *Prothyma uniguttata* Fairm., je to krásně, živě zelený svižníček s bělavou laterální skvrnou na krovkách. Mám sedm exemplářů z několika lokalit vesměs ze sběrů Lambertsonových. (Rogez, 3 ♂♂, La Mandraka 1 ♂, 1 ♀, Ankazoabo 2 ♂♂). V jediném exempláři z oblasti u Ampanafena mám další nový význačný druh, který nazývám *Prothyma Pokornyi* m., je to poměrně velký, olivově zelený druh s velkou žlutavou skvrnou po stranách za středem krovek a malou skvrnou apikální, s nápadně širokou hlavou, jenž systematicky náleží do příbuznosti druhu *P. gigantea* W. H. Variabilní co do signatury krovek je další nový druh *Prothyma Hajni* m., jenž mám ve více exemplářích ze dvou lokalit a to Antalaba a Ankazoabo. Je to druh z příbuzenství *P. Fairmairei* W. H., u typických exemplářů je na krovkách diskální a antepikální žlutavá skvrnka, u aberrace *apicenotata* m. schází skvrna diskální, u *ab. unicolor* m. pak obě krovečné skvrny. U samců všech forem jest však vždy skvrna humerální, jež schází samicím. *Prothyma Madari* m. n. sp. je malý temně modrý druh z příbuzenství druhu *P. minima* W. H. Čtyři exempláře pocházejí z okolí Rogez. *Prothyma dubia* m. n. jest význačný nový

druh z příbuzenství druhu *bigutula* Fairm., na který připomíná jak tečkováním krovek, tak i pobobným tvarem kopulačního orgánu u samců, avšak liší se celou řadou charakteristických znaků, jež uvádím v latinském popisu. Olsoufieff, jak se zdá (Mém. Acad. Malg. XX. 1934. Sep. p. 54) pokládal tento druh za *Prothyma Alluaudi* Fleut., tato jest však dle originálního popisu Fleutieuova v Bull. Soc. Ent. Franc. 1902, p. 172 zcela odchylným druhem, lišícím se od *Prothyma dubia* m. řadou markantních druhových znaků, jak vysvitá ze srovnání obou popisů, jež uvádím ve speciální části této práce. Konečně mohl jsem zjistiti v bohatém materiálu i několik nových aberrací již dříve známých druhů, jichž pojmenování pro odlišení od podobně zbarvených forem jiných druhů pokládám za účelné. Tak mezi 110 exempláři *Prothyma adonis* Cast. zjistil jsem tři exempláře, u nichž schází prostřední submarginální skvrna. Nazývám tuto formu *ab. deficiens* m. (1 ♂, 1 ♀ okolí Rogez a 1 ♀ La Mandraka), dále dva exempláře s lokalitou Haut Vallé de Sambirano, jež oba jsou skoro úplně měďové, s normální signaturou, tuto formu označuji jako *ab. cuprata* m. U *Prothyma rufosignata* Aud. Brull. přichází v oblasti Rogez často forma s přerušenu příčnou červenou páskou na krovkách (*ab. interrupta* m.). Vzácně pak přichází u tohoto druhu exempláře se silně zredukovanou podélnou červenavou páskou, takže při zběžném určování mohli bychom takovéto exempláře lehce zaměnit s druhem *adonis* Cast., nazývám tuto markantní formu *ab. pseudoadonis* m., v musejních materiálech jsou dvě samičky, jedna z okolí Rogez, druhá s lokalitou Ankazoabo. *Prothyma (Peridea) hilaris* Fairm. byla popsána dle exempláře s nepřerušenu širokou basální páskou. V okolí La Mandraka vyskytují se hojněji exempláře, u nichž jest za lopatkami krátká podlouhlá žlutá skvrna (*ab. humeralis* m.), u této aberrace i u typické formy dosahuje střední černá páska až k okraji krovek, u jednoho exempláře z La Mandraka jest tato páska zkrácena a okraj krovek jest žlutě obrouben (*ab. abbreviata* m.).

Podrobné popisy všech zde uvedených forem podávám v následujícím latinském textu. Zpracování rodu *Pogonostoma* Hope, *Odontochila* a *Cicindela* z ostrova Madagaskaru musil jsem zatím odložit neb jest třeba osvětlit srovnáním s typy některé dosud sporné systematické otázky.

Za milou povinnost si pokládám poděkovat na tomto místě Ministerstvu školství, které v minulém roce blahovlnnou podporou umožnilo mně a řadě našich vědeckých pracovníků dokončiti a uveřejniti odborné entomologické práce. Zvláště veliký zájem a pochopení našly naše snahy u p. odborového přednosty Dra V. Komorouse, p. ministerského rady J. Pokorného, p. rady Ing. Vl. Hajna a mého milého přítele Dra J. Madara. Dovolil jsem si v této práci z vděčnosti za jejich zásluhy o naši entomologickou vědu pojmenovati některé druhy k jejich počtě.

***Prothyma (Megalomma) Komorousi* m. n. sp.**

Subelongata, supra laete viridis, metallica, elytris in disco subnitidis, in apice lateraliterque valde nitidis, margine externo macula albida medio signatis, in mare etiam macula albescente in angulo humerali sita, in femina humeris totis metallicis.

Capite minute striolato, strigis pone oculos fortioribus et colore in hac parte cyanescente, antice subarcuatim terminato, inter oculos impressionibus quibus transversis, sat profundis, postice subconvexo et minutissime sculpturato, labro magno, in mare lutescente, utrinque macula viridi longitudinali

usque at medium producta ornato, medio convexo lateraliter utrinque longitudinaliter impresso, antice in medio dente longissimo, subtus curvato, dentibus lateralibus anterioribus obtusis, posterioribus haud prominulis, in femina labro similiter formato, sed in disco toto viridi, dente medio minus producto, brevior. Subtus sagittali mentis dente parvo. In mare palpis maxillaribus et labialibus totis lutescentibus, mandibulis brunnescentibus, in femina palpis articulo ultimo brunnescente. Antennis articulis duobus primis brunnescentibus, supra distincte metallice influentibus, articulo tertio rufescente, solum in apice obscurius metallico, articulo quarto in dimidio basali rufescente, dein metallice infuscato, articulis ceteris infuscatis.

Pronoto minus angusto, viridi, in fundo minute isodiametrice sculpturato minutissimeque transverse striolato, lateribus subrotundatis, antice et postice sat fortiter impresso, tuberculo basali laterali magno, prominulo, in basi late et distinctissime marginato, linea media fortiter impressa. Elytris subcylindricis, modice elongatis, medio parum ampliatis, antice pone humeros utrinque impressis, apice in mare singulatim subrotundatis, in femina subtruncatis, apice suturali parum angulato, supra laete viridibus, dense microscopice isodiametrice sculpturatis, subnitidis, lateribus anguste violaceo-micantibus, ante apicem arcuatim impressis, minutissime sat sparse punctatis, punctis a basi ad apicem sensim levioribus, tantum lateraliter in parte anteapicali (inter impressionem et marginem lateralem) fortius punctatis.

Subtus laete viridi-cyanescens, nitida, coxis trochanteribusque omnibus lutescentibus. Pedibus lutescentibus, femoribus ad apicem tibiisque supra in mare perparum, in femina multo dilutius, femoribus anticis et mediis fere totis metallice obscuratis. In mare segmento ultimo abdominis rufescente. Long. 10—11 mm (sine labro).

Penis validus, brevis, in apice perparum subtus curvatus.

Habitat: Madagascar: Rogez, La Mandraka, Ankazoabo.

Materialia examinata: Rogez 3 ♂♂, La Mandraka 1 ♂ 1 ♀, Ankazoabo 2 ♂♂.

Species haec differt a *Prothyma uniguttata* Fairm. descriptione sensu colore capitis, elytrorum antennarumque, punctatione elytrorum iam in parte basali minutissima longitudineque maiore. A *Proth. Fairmairei* W. H., cum typo comparata, iisdem characteribus, nec non corpore multo robustiore, elytrisque maculis albidis marginalibus ornatis valde distincta et haud propinque affinis.

Speciem hanc novam pulcherrimam in honorem domino clarissimo Dr. V. Komorous, viro de studio nostro entomologico quam optime merito, animo devoto denominare volui.

***Prothyma (Megalomma) Pokornyi* m. n. sp.**

Elongata, supra violaceo-viridis, elytris in disco obscurius brunneis, haud nitidis lateribus viridi-cyanescentibus, nitidis, utrinque pone medium macula lutea transversali magna ad latera dilatata, maculaeque parva anteapicali et macula humerali (♂) ornatis.

Capite crasso, valde lato crebrius striolato, strigis pone oculos utrinque fortioribus, in hac parte cupreo-colorato, postice minutius sculpturato, olivaceo-viridi, subtus cyanescente, gula in medio brunnescente, antice subtruncatim terminato, oculis permagnis, inter oculos profunde excavato, sed impressio-nibus haud indicatis, vertice plano, labro toto luteo, sat magno (♂) in medio

subconvexo, lateraliter utrinque modice longitudinaliter impresso, antice dentibus tribus sat magnis, quorum medio quam lateralibus paullo minore, dentibus posterioribus lateralibus obtusis, haud productis. Subtus sagittali mentis dente parvo, sat lato, bene distincto. Palpis maxillaribus et labialibus luteis. Antennis articulis duobus basalibus fuscis, metallice influentibus, articulis tertio et quarto apicibus infuscatis metallice micantibus, articulis sequentibus brunnescentibus, articulis 5 penultimis obscurioribus.

Pronoto angusto, cylindrico, lateribus parum rotundato, olivaceoviridi, in fundo dense microscopice sculpturato, distincte transverse strigato, antice et postice sat fortiter transverse impresso, tuberculo basali laterali parvo, in basi distincte marginato, linea media tenui, modice indicata. Elytris cylindricis, elongatis, in medio haud ampliatis, antice pone humeros utrinque breviter impressis, apice suturali parum angulato, supra in disco obscure brunneis, haud nitidis densissime isodiametricae sculpturatis, lateraliter sat late viridi-cyanescente marginatis, nitidioribus, ante apicem lateraliter perparum impressis, in parte basali minute punctatis, punctis a basi ad medium levioribus et dein ad apicem tantum punctis minutissimis sparsis tectis.

Subtus viridicyanescens, nitida, coxis, trochanteribus omnibus, segmento ultimo abdominis (♂) lutescentibus. Pedibus lutescentibus, femoribus supra tibiisque metallice influentibus. Penis in apice angustus, valde prolongatus.

Long. 10,5 mm (sine labro).

Habitat: Madagascar: Ampanefena.

♂ holotypus in Mus. Pragae conservatur.

Ad *Prothymam giganteam* W. H. ponenda, ab illa descriptione sensu (conf. W. Horn Arch. Naturgesch. 1913, p. 14) longitudine minore (in *Pr. Pokornyi* 10,5mm, in *Pr. gigantea* W. Horn 15 mm) maculis elytrorum aliter formatis, palpis totis rufescentibus (in *gigantea*: »Taster dunkelbraun nur die 2 ersten Glieder zum grossen Teil heller gelblich) tarsisque rufescentibus (in *gigantea* violaceis) discrepat.

Species haec nova in honorem domino clarissimo JUDr. Jan Pokorný, de studio nostro entomologico bene merito, denominata est.

Prothyma (Megalomma) Hajni m. n. sp.

Angusta, elongata, metallica, obscure-viridis, sive cupreoviridis, capite antice laete cupreo, elytris in disco plus minusve nigro-velutinis, in ♂ utrinque maculis tribus, id est: macula humerali albo-lutescente, macula centrali, lutea, parva, in medio posita maculaque anteapicali ad marginem posita ornatis, maculis, centrali et anteapicali, nonnunquam deficientibus, in ♀ humeris totis metallicis, maculis, centrali et anteapicali, praesentibus sive deficientibus.

Capite lato, oculis magnis valde prominulis, crebrius striolato, striis pone oculis fortioribus, postice minutius sculpturato, antice subarcuatim terminato, fronte inter oculos impressione unica sat profunda, vertice parum subconvexo, minute sculpturato. Labro magno, medio convexo, lateraliter utrinque longitudinaliter impresso, in utroque sexu fere aequaliter formato, antice tridentato, dente medio quam lateralibus anterioribus parum longiore, subtus curvato, dentibus lateralibus posterioribus haud prominulis, parum distinctis, supra in disco obscurius brunneo-cuprato, lateribus in ♂ latius, in ♀ angustius lutescente. Palpis in ♂ lutescentibus, in ♀ brunnescentibus. Antennis brunnescentibus, ad apicem obscuratis, articulis quattuor basalibus metallice influentibus.

Pronoto angusto, supra olivaceo-viridi, subtus et lateraliter cyanescente, lateribus subrotundatis, antice et postice fortiter impresso, tuberculo basali laterali haud distincte, sulco pro-episterno-epimerali cum sulco basali pronotali confluyente, densissime sculpturato, et minutissime transverse striato, in basi distincte marginato, linea media modice indicata.

Elytris cylindricis, elongatis medio haud ampliatis, antice pone humeros utrinque impressis, apice suturali in ♂ parum et obtuse, in ♀ fortius angulatis, in utroque sexu apice singulatim, subtruncatim-rotundatis, olivaceo-viridibus, in disco plus minusve nigro-velutinis, in lateribus latius cyanescentibus, in parte basali sat fortiter punctatis, punctis retrorsum sensim levioribus, ante apicem fere totaliter dispersis. Signatura:

1. in forma typica: ♂ puncto luteo-albescente in angulo humerali sito, macula parva lutescente vix pone medium in disco elytrorum sita maculaque parva, sed quam discali maiore luteo-albescente anteapicali subelongata, in ♀ humeris totis metallicis maculis ut in ♂ sed nonnunquam minoribus praesentibus.

2. macula discali in utroque sexu deficiente, macula anteapicali praesente *ab. apicenotata* m.

3. maculis discali et apicali deficientibus, igitur tantum in ♂ macula humerali praesente, elytris plerumque in disco latius nigro-velutinis *ab. unicolor* m.

Ad *Prothyma Fairmairei* W. H. ponenda, cui praecipue in *ab. unicolor* m. valde similis, discrepat attamen specificae longitudine maiore, elytris multo longioribus (cum typo comparata), magis nitidis, antennis pedibusque obscurioribus, in forma typica et *ab. apicenotata* praeterea maculis lutescentibus elytrorum bene distincta. A *Prothyma adonis* Cast. longitudine minore, pronoto distincte latiore, lateribus rotundato, nec non forma penis valde discrepat, iisdem characteribus a *Prothyma bellula* Fleut. descriptione sensu differens.

Subtus cyanescens, nitida, coxis, trochanteribus bedibusque lutescentibus, ultimis praecipue in femina plus minusve metallice influentibus. Penis visu laterali apice angustus, simile ut in *Fairmairei* W. H. formatus. Longitudo 8—9 mm.

Habitat: Madagascar, Antalaba, Ankazoabo.

Materialia examinata: forma typica: Antalaba 9 ex.; *ab. apicenotata* m.: Antalaba 4 ex., Ankazoabo 1 ex., *ab. unicolor* m.: Antalaba 3 ex., Ankazoabo 1 ex.

Speciem hanc ad honorem domino clarissimo Ing. Vladimír Hajn denominare volui.

***Prothyma (Megalomma) Madari* m. n. sp.**

Suboblōnga, minus elongata, obscure viridis, capite pone oculos cupreo-micante, elytris unicoloribus obscure-viridibus, tantum in apice indistincte rufescentibus et in ♂ macula parva humerali albescente ornatis. In disco nullo modo nigro-velutinis.

Capite minutissime striolato, striis etiam pone oculos minutissimis, subplanis, antice subarcuatim terminato, fronte inter oculos impressione antica sat profunda, postica minus indicata, vertice subconvexo minutissime microscopice sculpturato. Labro brevi, antice subtruncato, in ♂ medio nullo modo dentato, denticulis lateralibus totaliter obtusis, in medio convexo, utrinque longitudinaliter impresso, luteo, medio in basi metallice infuscato. In ♀ labro

longiore, in medio dentato, dentibus lateralibus obtusis, sed quam in ♂ maioribus, in medio convexo, lateraliter utrinque longitudinaliter impresso, toto plus minusve metallice-brunnescente. Palpis in utroque sexu lutescentibus (ad apicem saturatius). Antennis articulis quattuor primis metallice influentibus, articulis sequentibus tribus luteis, ceteris infuscatis.

Pronoto angusto, lateribus fere parallelis antice et postice fortiter impresso, tuberculo basali laterali haud distincto, sulco pro-episterno-epimerali cum sulco basali pronoti confluyente, densissime minute microsculpturato, minutissimeque transverse sparse striolato, cum elytris concolore, obscure-viridi, linea media subtili, sed bene distincta.

Elytris subcylindricis, parum elongatis, postice modice ampliatis, antice pone humeros utrinque profunde, ante apicem levius impressis, in apice subtruncatim rotundatis, apice suturali in utroque sexu obtuso, obscurius viridibus, unicoloribus, tantum in ♂ macula humerali parva albescente apiceque elytrorum nonnunquam indistincte rufescentibus, disco nullo modo nigro-velutino, antice minute punctatis, punctis a basi ad medium sensim levioribus, pone medium dispersis, in apice pone marginem posticum punctis paucis distinctioribus, in fundo densissime microsculpturatis. Subtus viridi-cyanescens, nitida, coxis trochanteribusque lutescentibus. Pedibus lutescentibus, femoribus tibiisque perparum metallice influentibus. Penis sat validus, in apice fortiter rotundatus, simile ut in *Prothyma minima* W. H. formatus, sed apice latior, in parte antepicali minus ampliatus. Long.: 7—8 mm (sine labro).

Ad *Prothyma minima* W. H. ponenda, ab ea elytris in parte basali distincte punctatis (in *minima* W. H. secundum Olsoufieff, Mém. Ac. Malg. Fasc. XX., 1934, Sep. p. 52. »Ponctuation élytrale nulle... avec une petite tache apicale double«), unicoloribus in apice tantum indistincte rufescentibus, nec non forma penis ut supra commemoravi distincta. A *Prothyma Fairmaieri* W. H. differt species haec nova capite minutius microsculpturato, pronoto angustiore, elytris in disco nullo modo nigro-velutinis, parum levius punctatis, penique in apice late rotundato.

Habitat: Madagascar, in vicinitate oppidi Rogez.

Typi et cotypi (2 ♂♂, 2 ♀♀) in coll. Musei Pragae conservantur.

Speciem hanc novam in honorem amico carissimo Dr. Jindřich Madar nomino.

***Prothyma (Megalomma) dubia* m. n. sp.**

Suboblonga, supra saturate viridis, sive coeruleo-viridis, haud nitida, elytris usque ad apicem aspero-punctatis, tantum in humeris macula parva humerali albescente signatis (♂).

Capite crebrius striolato, antice fere recte truncato, inter oculos impressione unica transversa, valde profunda, postice plano, dense et crebre punctato-strigato, labro magno unicolore lutescente (♂!), medio convexo lateraliter utrinque longitudinaliter impresso, antice in medio recte truncato, utrinque dente unico magno. Subtus sagittali mentis dente parvo. Palpis maxillaribus et labialibus lutescentibus, articulo ultimo in apice paullum infuscato, mandibulis brunnescentibus. Antennis articulo primo lutescente, secundo et tertio brunneis, quarto lutescente, in parte tertia apicali brunnescente, articulis ceteris lutescentibus, articulis tribus ultimis infuscatis.

Pronoto sat angusto, viridi, lateribus subparallelis, antice et postice sat fortiter impresso, tuberculo basali laterali parum convexo, minus distincto,

in basi distincte marginato, linea media parum indicata, in fundo dense microscopice sculpturato et crebrius transverse striolato.

Elytris cylindricis, subelongatis, medio haud ampliatis, antice pone humeros utrinque minus profunde et breviter, ante apicem lateraliter etiam tantum leviter impressis, apice suturali obtuse angulato, supra viridibus sive coeruleo-viridibus, lateribus semper plus minusve coeruleo-influentibus, in fundo dense distincteque isodiametrice microsculpturatis, haud nitidis, a basi usque ad apicem dense aspero-punctatis, punctis apicem versus vix levioribus.

Subtus viridi-cyanescens, nitida, coxis trochanteribusque lutescentibus. Pedibus lutescentibus, cum femoribus, tibiis in apice tarsisque plus minusve brunneo-metallice-influentibus. Penis sat validus, visu laterali in parte convexa ad apicem regulariter rotundatus, apice ipso obtuso, simile ut in *Prothyma biguttula* Fairm. formatus, sed parte dorsali magis convexus.

Long.: 10 mm (sine labro).

Habitat: Madagascar, Ampanefena ♂ typus; Vohémar III. 1934, Lambertson leg. 1 ♂ — ♀ ignota.

Species haec nova distincta ad *Prothymam biguttulam* ponenda est, ab ea autem elytris, macula parva humerali excepta, totis viridi-cyanescens, immaculatis, labro lutescente (in *biguttula* piceo) antice in medio truncato (in *biguttula* apice acuto) discrepat. Dominus Olsoufieff hanc speciem in tabula diagnostica specierum generis *Prothyma* (Mém. Ac. Malg. Fasc. XX., 1934, Sep. p. 54, verisimiliter uti *Prothyma Alluaudi* false commemoravit. *Prothyma Alluaudi* Fleut. vera discrepat a *Prothyma dubia* m. descriptione sensu iam signatura elytrorum, forma et colore labri et ceteris characteribus ut ex descriptine originali in Bull. Soc. Ent. Franc. 1903, p. 172, data, manifestissime apparet: *Megalomma Alluaudi* Fleut. — Long. 11 mill. Allongé, d'un vert obscur peu brillant. Labre assez grand, noirâtre sur les côtés, blanchâtre au milieu (♀), rétréci en avant, blanc, noir en arrière (♂). Mandibules blanchâtres latéralement. Palpes jaune clair. Deux premiers articles des antennes jaunâtres, marqués d'une tache noirâtre en avant; troisième et quatrième obscur; suivants assez clairs. Tête fortement ridée et impressionnée transversalement entre les yeux. Pronotum plus long que large, subparallèle, étranglé en avant, impressionné le long de la base, fortement et rugueusement ridé transversalement. Élytres couverts sur la première moitié de points enfoncés assez gros, peu serrés, et sur la moitié postérieure de points superficiels à peine visibles; marqués à l'épaule d'une tache blanche chez le male, prolongée en une courte bande rougeâtre en arrière; chez la femelle, cette tache est moins grande et d'un rougeâtre obscur; ils sont en outre ornés sur le bord, à peu près à la moitié, d'une tache blanche et, au milieu, de deux taches d'une rouge orangé de forme arrondie, l'une près de la tache marginale, l'autre avant l'extrémité, plus rapprochée du bord. Dessous bleu verdâtre, brillant. Hanches et base des cuisses d'un jaune clair; pattes, en partie, plus ou moins obscures, quelquefois à peine rembrunies.

Madagascar. Forêts au Nord de Fort-Dauphin (Alluaud, 1900).

Espèce très voisine *M. biguttulum* Frm., récemment décrite (Bull. Soc. ent. Fr. [1903] p. 67), dont le type unique est une femelle qui, comparée à la femelle de *M. Alluaudi*, présente les différences suivantes; dans l'espèce de Fairmaire, le labre est rétréci en avant, tandis que, chez la nouvelle espèce, il est plus large et arrondi latéralement; *M. biguttulum* a la tête et le pronotum moins rugueux et les élytres sont ornés que d'une seule tache orangée qui se trouve

placée au milieu, au dessous de la moitié; c'est-à-dire plus bas que chez *A. Alaudi*.

***Prothyma (Megalomma) adonis* ab. *deficiens* m. n.**

Prothyma adonis iam anno 1835 in Cast. Etud. Ent. I. p. 140 descripta est, posterius hanc speciem dom. Auduin et Brullé in Arch. Mus. Paris 1839, p. 120. de novo saturate descripsit illustrationeque demonstravit (T. 7, f. 6). Nunc ego 110 specimina huius speciei ante oculos habeo, quae omnia maxima ex parte ex vicinitate oppidi Rogez oriuntur, specimina pauca etiam e localitate la Mandraka, Fanovana et Vallée de Sambirano. Signatura elytrorum in omnibus his speciminibus valde constans esse mihi videtur, nam inter omnia haec specimina tantum 3 exemplaria inveni in quibus macula media submarginali deficit, quem formam aberrantem ab. *deficiens* m. nomino. 1 ♂ 1 ♀ Rogez, 1 ♀ La Mandraka.

***Prothyma (Megalomma) adonis* ab. *cuprata* m. n.**

Specimina duo e localitate Vallée de Sambirano colore saturate cupreo-metallico, antennis pedibusque paullo obscurius coloratis a speciminibus *Prothymae adonis* Cast. e ceteris localitatibus discrepant et, ut videtur, formam subtilem localem efficiunt, in characteribus morphologicis, sicut in forma penis, etc. autem a speciminibus typicis haud differunt, quam ob rem hanc formam tantum uti ab. *cuprata* m. designo.

***Prothyma (Megalomma) rufosignata* ab. *interrupta* m. n.**

Species haec descriptione et illustratione sensu (Auduin et Brullé Arch. Mus. Paris Tom I. 1839, p. 121—122, pl. VII, fig. 7) linea rufa longitudinali et linea rufa transversali in disco elytrorum confluentibus insignata est. In vicinitate oppidi Rogez sat frequenter specimina cum linea rufa transversali valde abbreviata sive totaliter deficiente occurrunt, quem formam ab. *interrupta* m. designo.

Materialia examinata: 14 ex. Rogez, Madagascar (una cum 16 ex. typicis, Lambertson leg.).

***Prothyma (Megalomma) rufosignata* ab. *pseudoadonis* m. n.**

Rarissime in *Prothyma rufosignata* Aud. et Brull. specimina cum linea rufa longitudinali valde abbreviata, tantum uti macula parva parum distincta indicata occurrunt, quae specimina *Prothymae adonis* Cast. valde similia ab. *pseudoadonis* m. nomino.

Materialia examinata: 1 ♀ Madagascar, Rogez, 1 ♀ Madagascar Ankazoabo.

***Prothyma (Peridexia) hilaris* ab. *humeralis* m.**

Prothyma hilaris Fairm. descriptione sensu et secundum typo ex coll. Dohrn, quem ante oculos habeo, fascia basali lata elytrorum nigra integra insignata est. In regione la Mandraka autem specimina huius speciei cum hac fascia utrinque pone humeros macula parva longitudinali lutea notata saepius occurrunt, hanc formam, quem iam dom. Alluaud in Ann. Soc. Ent. Franc., 1902, p. 641, ex regione de l'Imerina et Tanala commemoravit, uti ab. *humeralis* m. designo.

Materialia examinata: 4 ex. la Mandraka, Madagascar; 2 ex. Madagascár in coll. Nickerl Museai Pragae conservantur.

Fascia nigra media in hac forma ut in forma typica usque ad marginem lateralem elytrorum prolongata est.

Prothyma (Peridexia) hilaris ab. abbreviata m. n.

Fascia basali nigra ut in ab. *humeralis* m. utrinque macula parva lutea pone humeros sita notata, fascia media autem ad latera abbreviata, igitur hac fascia lateraliter luteo-marginata. Aberratio ut videtur rarrissima. Specimen unicum e localitate la Mandraka, Lamberton leg. in Coll. Mus. Pragae conservatur.
